

KOMENIOLOGICKÁ LITERATURA

NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO

ZA ROK 2022 S DODATKY ZE STARŠÍ
ZÍSKANÉ LITERATURY

2022

Předkládaný soupis je výběrovou bibliografií článkové komeniologické literatury za rok 2022 s dodatky ze starší získané literatury. Excerptní základnu bibliografie tvoří odborné časopisy (komeniologické, historické, pedagogické a filozofické) získané do fondů pedagogické knihovny NPMK. Záznamy článků jsou uspořádány abecedně podle názvu a obsahují bibliografické údaje, anotaci, deskriptory a webovou adresu záznamu. Plné texty článků lze objednat e-mailem na adrese studovna@npmk.cz

Tento soupis je výstupem z bibliografické databáze komeniologické literatury, která je v pedagogické knihovně vytvářena od roku 1993. V současné době je databáze komeniologické literatury jako součást Pedagogické bibliografické databáze zpřístupněna v rámci on-line katalogu na webových stránkách NPMK: <http://www.npmk.cz>, <http://katalog.npmk.cz/>

1.

Comenius - složitá osobnost génia / [Comenius - a complicated personality of the genius] / Vít Vlnas -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Znalostní školství jako předpoklad rozvoje české společnosti / -- ISBN 978-80-270-9314-4 -- s. 73-79.

Některé názory na Jana Amose Komenského nezapadají do našich čítankových představ (autor cituje např. současného švédského historika Petera Englundu). Tento postoj není nový - projekt pansofie (vševědy) spojující všeobecné poznání s teologií a morálkou byl kritizován již v čase zrodu samostatných vědních disciplín, kritizována byla i víra v sepětí bible a vědy. Komenský byl postavou složitou a nejednoznačnou. Autor zmiňuje požár Lešna v r.1656 jako odvetu polských katolíků za propagandistické a zpravodajské služby, které Komenský a jeho souvěrci poskytovali švédským nájezdníkům. Dalším tématem je Komenského nekritický vztah k apokalyptickým proroctvím. Důležitou skutečností je ale i to, že se Komenský stal právoplatným členem nadkonfesijní evropské "republiky učenců". Měl by tedy být přijímán především jako humanista, který svůj život zasvětil nápravě věcí lidských.

osobnost ; náboženství ; dějiny ; tolerance ; vzdělání ; poznání ; morálka ; dějiny novověku ; názor ; pansofie ; Komenský, Jan Amos, ; kritika ; kritika církve ; zpravodajské služby ; jedinec ; učenec

<http://katalog.npmk.cz/documents/524068>

2.

Fyzika očima Komenského / [Physics as seen by Comenius] / Alena Šolcová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Rozhledy matematicko-fyzikální : časopis pro studující středních škol a zájemce o matematiku, fyziku a informatiku -- ISSN 0035-9343 -- Roč. 95, č. 1 (2020), s. 35-39.

Článek formou hesel ("Co je to Země?", "Jak vysvětluje hvězdy?" atd.) zjednodušeně prezentuje náhled Komenského na fyzikální (převážně kosmické) a přírodní jevy.

fyzika ; historické hledisko ; přírodní vědy ; dějiny vědy ; Komenský, Jan Amos, ; Physicae synopsis ; vesmír

<http://katalog.npmk.cz/documents/523795>

3.

Inkluze ve vzdělávání v kontextu filozofie výchovy = Inclusive education in the context of educational philosophy / Ladislav Zilcher, Jaroslav Říčan, Barbora Lanková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Speciální pedagogika : časopis pro teorii a praxi speciální pedagogiky -- ISSN 1211-2720 -- Roč. 31, č. 3-4 (2021), s. 131-142.

V příspěvku je nastíněna problematika inkluze ve vztahu k metafyzickým aspektům filozofie z pohledu etiky, antropologie a výchovy. Autoři odpovídají na otázky proč, jak a jestli přijímat jinakost ve společnosti a ve vzdělávacím procesu. Porovnány jsou výroky J. A. Komenského, který byl zastáncem proinkluzivních tendencí, s názory Emmanuela Lévinase, jednoho z nejvlivnějších filozofů 20. století, který se zabýval etickými zákonitostmi ve vztahu k ostatním.

integrace žáka ; inkluzivní vzdělávání ; systém výchovy a vzdělávání ; speciální vzdělávací potřeby ; sociální znevýhodnění ; postižený ; sociální integrace ; pedagogická podpora ; aktivizující metoda ; filozofie výchovy ; etika ; společnost ; interpersonální vztahy ; Komenský, Jan Amos, ; Levinas, Emmanuel, ; metafyzika ; antropologie

<http://katalog.npmk.cz/documents/521944>

4.

Jan Amos Komenský v kostce : malá encyklopedie českého genia staletí / [Jan Amos Komenský at glance : a small encyclopedia of the Czech genius of the centuries] / Karel Rýdl – cze

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou teorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 71, č. 3 (2021), s. 525-526.

Recenze na: Jan Amos Komenský v kostce: malá encyklopedie českého genia staletí Pánková, Markéta -- Praha : Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2020 -- 180 stran -- ISBN 978-80-86935-50-8

Autor recenze seznamuje s prací, která vyšla jako součást rozsáhlé činnosti, již NPMK JAK vyvíjí u příležitosti dvojnásobného výročí J. A. Komenského. Seznamuje se strukturou knihy a jejími

jednotlivými částmi. Hodnotí ji jako pečlivě formulovanou a formálně uspořádanou. Vyzdvihuje zejména popis událostí v kapitole Doba po Komenském a bohatou bibliografii publikace. U přehledové práce, již recenzovaná publikace je, autor nesdílí vhodnost označení "encyklopedie" v jejím podtitulu - tento pojem byl Komenským chápán jako soubor poznatků uspořádaných do soustředných vzájemně provázaných kruhů, v jejichž centru stojí Bůh. V souvislosti s myšlením Komenského je použití pojmu "encyklopedie" u přehledových publikací, podle názoru recenzenta, námětem k odborné diskuzi.

biografie ; dílo ; historické hledisko ; dějiny ; encyklopedie ; pojem ; diskuse ; poznání ; Komenský, Jan Amos, ; Národní pedagogické muzeum a knihovna J.A. Komenského (Praha, Česko) ; přehledové studie ; výročí ; 17. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/520813>

5.

Jan Amos Komenský v Lešně : tradice, odkaz a inspirace do roku 2019 / [Jan Amos Comenius in Leszno : tradition, legacy and inspiration until 2019] / Kamila Szymańska -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Historia scholastica : mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělávání : international review for history of education -- ISSN 1804-4913 -- Roč. 7, č. 2 (2021), s. 157-164.

Příspěvek se věnuje pobytu a činnosti J. A. Komenského a českých bratří v Lešně. Upozorňuje na zdejší místa s Komenským i českými bratřími spojená a na publikace a památníky jim věnované. Zvláštní pozornost je zaměřena na roli Oblastního muzea v Lešně. Tato instituce dokumentuje odkaz Komenského a českých bratří, vyvíjí jak publikační, tak vzdělávací činnost, organizuje výstavy a pořádá vědecké konference. Významná je její spolupráce s českými komeniologickými muzei v Přerově a Uherském Brodě a s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského v Praze.

komeniologie ; muzeum ; publikace ; publikační činnost ; muzeopedagogika ; výzkum ; dílo ; konference ; historické hledisko ; výstava ; spolupráce ; tradice ; Komenský, Jan Amos, ; Muzeum Okręgowe w Lesznie ; Muzeum J.A. Komenského (Přerov, Česko) ; Muzeum Jana Amose Komenského (Uherský Brod, Česko) ; Národní pedagogické muzeum a knihovna J.A. Komenského (Praha, Česko) ; Lešno (Polsko) ; čeští bratři ; odkaz ; komeniologie polská ; 1670-2019

<http://katalog.npmk.cz/documents/522123>

6.

Johann Amos Comenius und Deutschland : Grundzüge einer Rezeptionsgeschichte nach 1945 / [Jan Amos Komenský a Německo : dějiny recepce po roce 1945 a její hlavní rysy] / Andreas Lischewski -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Historia scholastica : mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělávání : international review for history of education -- ISSN 1804-4913 -- Roč. 7, č. 1 (2021), s. 307-324.

Příspěvek nejprve upozorňuje na skutečnost, že v poválečném rozděleném Německu se zpočátku objevovaly snahy o společný dialog a studium Komenského, ale postupně se interpretace jeho myšlenek a díla stále více rozcházely. Autor příspěvku rozebírá filozofický přístup německých komeniologů - nejprve v obou německých státech, po roce 1989 v jednotném státě - ke zkoumání Komenského odkazu; uvedeny jsou nejvýznamnější německé poválečné práce z oblasti komeniologie.

komeniologie ; filozofie ; literatura ; dialog ; myšlení ; výzkum ; dílo ; tvůrce ; historické hledisko ; interpretace ; Německo ; Německá spolková republika ; Německá demokratická republika ; poválečné období ; recepce ; 1945-

<http://katalog.npmk.cz/documents/520764>

7.

Komenského trinitární metafyzika a Nové trinitární ontologie (New trinitarian ontologies) / [Trinitarian metaphysics of Komenský and New trinitarian ontologies] / Eduard Fiedler, Dalimil Ševčík -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Studia Comeniana et historica : časopis Muzea J.A. Komenského pro komeniologii, historii 16., 17. a 18. století a regionální dějepis moravsko-slovenského pomezí -- ISSN 0323-2220 -- Roč. 50, č. 103-104 (2020), s. 133-151.

Článek uvádí čtenáře do problematiky trinitární ontologie s ohledem na teologický a filozofický odkaz J. A. Komenského a na mezinárodní konferenci New Trinitarian Ontologies (Cambridge, 2019). V úvodu jsou představeny základní myšlenky trinitární ontologie (teologicko-filozofické hnutí, které se pokouší rozvinout ontologii na základě křesťanské nauky o Trojici) a její vztahy k aktuálním filozofickým otázkám. Následně upozorňuje na nejdůležitější momenty konference a seznamuje čtenáře s aktuálním výzkumem. Je přiložena úvodní řeč Johna Milbanka na konferenci v roce 2019 společně s originálním zněním.

filozofie ; teologie ; křesťanství ; hodnota ; pansofie ; hodnotový systém ; učení ; konference ; komeniologie ; Komenský, Jan Amos, ; Trinitární ontologie ; ontologie (filozofie) ; bytí ; metafyzika ; trinitární teologie ; Trojice (křesťanství) ; nauka ; 2019

<http://katalog.npmk.cz/documents/526089>

8.

Komenský a víra v proroctví / [Comenius and his faith in prophecies] / Petr Zemek -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Dějiny a současnost : kulturně historická revue -- ISSN 0418-5129 -- Roč. 44, č. 2 (2022), s. 28-30.

Během svého života Jan Amos Komenský zapisoval a vydával také různá proroctví, se kterými se setkal. Zmíněni jsou tři proroci, jejichž vidění Komenského zaujala: Christoph Kotter, Kristina

Poniatowská a Komenského spolužák ze strážnické školy Mikuláš Drabík. Přestože se proroctví nenaplnila, Komenský je stále přijímal, překládal do latiny a v roce 1657 v Amsterdamu vydal pod názvem Lux e Tenebris. Obhajoba zjevení s politickým obsahem stála Komenského množství energie a času a jejich vydávání poškodilo jeho učeneckou reputaci. Na druhé straně byla zjevení ve své době specifickým a populárním literárním žánrem, který vzbuzoval fantazii a poskytoval alternativní výklady.

dějiny novověku ; náboženství ; politika ; Komenský, Jan Amos, ; Lux e tenebris ; duchovní rovina ; spiritualismus ; proroctví ; prorok ; 17. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/522015>

9.

Komenský v Rusku : o tradicích a perspektivách rozvoje ruské komeniologie / [Comenius in Russia : on the traditions and perspectives of the development of Russian comeniology] / Světlana Markovna Marčuková – cze

In: Historia scholastica : mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělávání : international review for history of education -- ISSN 1804-4913 -- Roč. 7, č. 2 (2021), s. 171-175.

Autorka, významná ruská komenioložka, seznamuje nejprve v přehledu s tištěnými překlady prací J. A. Komenského do ruštiny, jež vznikaly od druhé poloviny 18. století. Dále se zabývá recepcí Komenského pedagogických a filozofických idejí v ruském prostředí z historického pohledu. Po rozpadu Sovětského svazu je přehodnocována sovětská komeniologie; na základě nového přístupu vznikají v Rusku důležité komeniologické publikace a jsou pořádány konference věnované životu a dílu J. A. Komenského. Autorka přibližuje i činnost Výzkumného pedagogického střediska J. A. Komenského při německém gymnáziu Peterschule v Petrohradě a zmiňuje jeho spolupráci s Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského v Praze.

komeniologie ; tradice ; rozvoj ; dílo ; překlad ; ruština ; pedagogika ; historické hledisko ; filozofie ; publikace ; konference ; pedagogické středisko ; gymnázium ; spolupráce ; ideologie ; Komenský, Jan Amos, ; Issledovatel'skij pedagogičeskij centr im. J.A. Komenskogo ČOU Nemeckaja gimnazija "Peteršule" (Petrohrad, Rusko) ; Národní pedagogické muzeum a knihovna J.A. Komenského (Praha, Česko) ; Petrohrad (Rusko) ; Rusko (federace) ; recepce ; myšlenky ; komeniologie sovětská ; komeniologie ruská ; 18.-21. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/522131>

10.

Komenský ve sběratelství : katalog vybraných komenián ze sbírky Muzea Komenského v Přerově / [Comenius in collecting : catalogue of selected Comenians from the collection of the Komenský Museum in Přerov] / Karel Rýdl – cze

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou theorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 71, č. 3 (2021), s. 526-527.

Recenze na: Komenský ve sběratelství: katalog vybraných komenián ze sbírky Muzea Komenského v Přerově Kovářová, Helena -- Přerov: Muzeum Komenského, 2020 -- 136 stran -- ISBN 978-80-87190-61-6

Publikace je autorem recenze hodnocena jako unikátní dílo přinášející přehled sběratelských artefaktů s motivem Komenského. Katalog je rozdělen na část filatelistickou, filumenistickou a filokartickou, přičemž řada sběratelských předmětů je v publikaci zpřístupněna poprvé. Katalog je vybaven vědeckým aparátem, bohatou bibliografií, místním a jmenným rejstříkem. Recenzent oceňuje originální obsah i celkové ztvárnění knihy včetně kvalitního tisku.

sběratelství ; katalog ; historické hledisko ; odborná literatura ; bibliografie ; rejstřík ; kvalita ; muzeum ; Komenský, Jan Amos, ; Muzeum J.A. Komenského (Přerov, Česko) ; filatelie ; filumenie ; filokartie ; artefakty ; tisk ; 17. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/520843>

11.

Literární příběh ve školní edukaci a výchově ve volném čase / [Story in school and leisure-time classes] / Helena Zbudilová -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Tvořivá dramatika -- ISSN 1211-8001 -- Roč. 32, č. 3 (2021), s. 32-36.

Současný svět, ovlivněný moderními technologiemi, nedostatečně oceňuje kouzelnou moc knižních příběhů a vyprávění. Metoda vyprávění je univerzální, mohou ji aplikovat rodiče, učitelé, vychovatelé, ale i samotné děti a žáci. Autorka poskytuje přehled aktivizujících metod spojených s příběhem. Jako příklad výrazného životního příběhu, jehož potenciál je možno efektivně využít v oblasti vzdělávání i výchovy ve volném čase, je příběh Jana Amose Komenského. V textu je uveden přehled různých literárních žánrů současné literatury pro děti a mládež a dalších motivačních aktivit, kde se příběh Jana Amose Komenského objevuje ve formě populárně-naučné biografie, komiksu, obrazové publikace, audiovizuální verze, animovaného filmu, výstavy.

volný čas ; činnosti mimo vyučování ; škola ; výuka ; obsah výuky ; obsah výchovy ; literatura ; literární žánr ; vyprávění ; literatura pro děti a mládež ; dětská kniha ; rodičovská role ; kreslený seriál ; biografie ; životní příběh ; motivace ; zájem ; čtenářství ; audiovizuální metoda ; filmová výuka ; výstava ; příběhy (o nich)

<http://katalog.npmk.cz/documents/521226>

12.

Nejen pedagog, ale také mírotvorce : oslavy výročí J. A. Komenského poznamenaly překážky / [Not only an educator, but also a peacemaker : the celebrations of J. A. Comenius anniversary were marked by obstacles] / Markéta Pánková ; Jaroslava Štefflová – cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 125, č. 11 (2022), s. 7-8.

Rozhovor s ředitelkou Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského Markétou Pánkovou, koordinátorkou oslav výročí J. A. Komenského. V úvodu rozhovoru reaguje na současnou situaci, kdy probíhá válka na Ukrajině (březen 2022). Jak se muzeum a knihovna zapojí do pomoci ukrajinským školákům. Současná situace se odrazí i v přístupu k oslavám výročí Komenského, jehož dílem prolíná boj za lepší společnost, touha po životě v míru. Markéta Pánková dále hovoří o realizaci oslav, které byly zahájeny v roce 2020 (zároveň poznamenány pandemií) a ukončeny budou na podzim 2022, a také o své publikaci Jan Amos Komenský v kostce.

muzeum ; muzeopedagogika ; knihovna ; pedagogická knihovna ; forma výuky ; informační pomůcka ; výstava ; encyklopedie ; válka ; sociální konflikt ; výchovné působení ; spolupráce ve výchově ; Komenský, Jan Amos, ; Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského (Praha, Česko). ; Ukrajina ; Česko ; výročí ; oslava ; 2020-2022

<http://katalog.npmk.cz/documents/521773>

13.

Neu entdeckte Autographen in zwei Exemplaren der Opera didactica omnia von Johann Amos Comenius aus dem Jahr 1657 / [Nově objevené autografy ve dvou výtiscích Komenského vydání Opera didactica omnia z roku 1657] / Ulrich Schäfer -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského = internationale Revue für Studien über J.A. Comenius und Ideengeschichte der Frühen Neuzeit = international review of Comenius studies and early modern intellectual history -- ISSN 0231-5955 -- Roč. 34 (58), č. 58 (2020), s. 85-100.

Příspěvek se zabývá dvěma autografy. Za prvé se jedná o Komenského rukopisnou dedikaci ve výtisku, který věnoval akademii v Herbornu, na níž studoval v letech 1611-1613. Tento exemplář se později dostal do knihovny gymnázia Philippinum ve Weilburgu an der Lahn. Za druhé jde o vlastnický přípisek Petra Colbovia v exempláři, který se nachází ve fondech Univerzitní a zemské knihovny Saska-Anhaltska v Halle nad Sálou. V přípisku se uvádí, že Colbovius obdržel výtisk od Komenského jako dar. Článek doplňují reprodukce autografů, jejich transkripce a překlady a shrnuty jsou známé informace o Petru Colbovioví.

dějiny novověku ; literatura ; historické hledisko ; dílo ; dar ; knihovna ; Komenský, Jan Amos, ; Colbovius Petr ; Opera didactica omnia ; Německo ; signatura

<http://katalog.npmk.cz/documents/525882>

14.

Nezapomenuté místo posledního spočinutí : umění a kultura Komenského muzea v Naardenu / [Unforgotten final resting place : art and culture of the Comenius Museum in Naarden] / Hans van der Linde – cze

In: Historia scholastica : mezinárodní časopis pro dějiny výchovy a vzdělávání : international review for history of education -- ISSN 1804-4913 -- Roč. 7, č. 2 (2021), s. 165-170.

Autor článku připomíná znovuobjevení hrobu J. A. Komenského v Naardenu roku 1929 a budování naardenského mauzolea v letech 1933-1937. Dále se věnuje architektuře a umělecké výzdobě Komenského mauzolea, upozorňuje zvláště na leptané skleněné panely, jež obsahují zednářské symboly. Od roku 1992 je naardenské mauzoleum spojeno se zdejšímu muzeem Komenského. InSTITUTE spolupracuje s komeniologickými organizacemi v České republice.

komeniologie ; muzeum ; umění ; architektura ; symbol ; kultura ; historické hledisko ; spolupráce ; Komenský, Jan Amos, ; Comenius Museum ; Naarden (Nizozemsko) ; zednářství ; mauzolea ; hroby ; 1929 ; 1933-1937 ; 1992

<http://katalog.npmk.cz/documents/522130>

15.

Nizozemský portrét J. A. Komenského / [Dutch portrait of J. A. Comenius] / Lucie Němečková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Dějiny a současnost : kulturně historická revue -- ISSN 0418-5129 -- Roč. 44, č. 3 (2022), s. 30-31.

J. A. Komenský je jedna z nejčastěji zobrazovaných a nejsnadněji rozpoznatelných osobností českých dějin. Jeho podobizny se začaly objevovat již během 40. let 17. století a o jeho fyziognomii tak máme poměrně přesnou představu. Pozornost si zaslouží i dílo, které do dnešní doby provází živá debata týkající se identity zobrazeného člověka. Jde o "Podobiznu starého muže" (kolem 1665) od Rembrandta van Rijn ze sbírek Galleria degli Uffizi ve Florencii. Autorka se zamýšlí nad otázkou, zda Rembrandt namaloval skutečně Komenského. Detailně zde rozebírá nejznámější portrét Komenského od Jürgena Ovense. Muž na obraze Rembrandta také odpovídá všem charakteristikám Komenského. Debata o totožnosti muže z galerie Uffizi byla v Československu plodná a živá zejména ve 20. letech 20. století.

malířství ; obraz ; historické hledisko ; Komenský, Jan Amos, ; Rembrandt Harmensz. van Rijn, ; Ovens, Jürgen, ; Nizozemsko ; Florencie (Itálie) ; portréty ; fyziognomie ; 17. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/522324>

16.

Pansophic mirrors of the soul : Comenius, Pinder and the transformation of Cusan optics / [Pansofická zrcadla duše : Komenský, Pinder a transformace kusánské optiky] / Simon J. G. Burton -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského = internationale Revue für Studien über J.A. Comenius und Ideengeschichte der Frühen Neuzeit = international review of Comenius studies and early modern intellectual history -- ISSN 0231-5955 -- Roč. 34 (58), č. 58 (2020), s. 9-47.

Studie o vztahu Jana Amose Komenského k filozofu Mikuláši Kusánskému a norimberskému humanistovi Ulrichu Pinderovi. Zatímco Kusánského vliv na Komenského je badatelům dobře znám, Pinderovo působení zůstává prakticky nezpracováno. Pinder byl zatím zmiňován jen jako pramen přibližující Kusánského, nikoliv jako osobnost, která by měla na Komenského svébytný vliv. Přitom Pinderova dovedná kompilace (v díle Speculum intellectuale felicitatis) zasazuje Kusánského koncepty do nových rámců vedle řady dalších novověkých filozofů a nabízí hlubokou interpretační perspektivu k nahlédnutí díla tohoto myslitele a kardinála z 15. století. Autor studie zkoumá recepci optických metafor vědění (oko, zrcadlo, brýle) a formuluje tezi, že Speculum posloužilo jako vzor pro Panaugii a Pansophii.

filozofie ; historické hledisko ; působení ; dějiny novověku ; dílo ; pansofie ; Komenský, Jan Amos, ; Mikuláš, Kusánský, kardinál, ; Pinder, Ulrich ; myslitelé ; filozofové ; 15.-17. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/525875>

17.

Poselství učitele národů aneb patero zamyšlení nad odkazem Jana Amose Komenského / [Message by the teacher of nations or contemplating the legacy of Jan Amos Comenius] / Jan Kumpera – cze

In: Znalostní školství jako předpoklad rozvoje české společnosti / -- ISBN 978-80-270-9314-4 -- s. 65-71.

Autor článku se soustřeďuje na podstatu odkazu Jana Amose Komenského a na jeho stále aktuální význam. Komenského citát "Vše nechť plyne volně a nenásilně" sděluje vše podstatné a jako logo se objevuje na titulní straně téměř všech jeho děl. Reformátorovo uvažování bylo založeno na třech základních principech: přírodě, lidském rozumu a Bohu. Jméno Komenského - učitele národů - nechybí již dvě stě let v žádné encyklopedii. Jeho krédem bylo, že jedině vzděláním se mohou rozvíjet lidské kvality, pouze tak lze zdokonalit člověka, národ, lidstvo. Aktuální síla Komenského děl tkví v jeho myšlence nadnárodní a všelidské spolupráce. V současné době je stále více oceňována celá Komenského myšlenková architektura. Od šedesátých a sedmdesátých let 20. století se plně rozvinula komenologie jako mezinárodní disciplína a započala tradice mezinárodních komeniologických symposií v Uherském Brodě.

dílo ; myšlení ; filozofie ; vzdělávání ; člověk ; národ ; světový názor ; pedagogika ; mezinárodní spolupráce ; komenologie ; Komenský, Jan Amos, ; Uherský Brod (Česko) ; odkaz

<http://katalog.npmk.cz/documents/524064>

18.

Projekt Komenský 2020 = Project Comenius 2020 / Jan Hábl – cze

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou theorii a praxi -- ISSN 0031-3815 -- Roč. 71, č. 2 (2021), s. 297-302.

Projekt Komenský 2020 usiloval o popularizaci Komenského Porady i širšího humanitního odkazu. Autor článku informuje o publikacích, lektorské činnosti a webových stránkách, které byly v rámci projektu vytvořeny a které žáky základních a středních škol seznamují s životním příběhem a hlavními myšlenkami J. A. Komenského.

projekt ; popularizace ; životní příběh ; publikace ; webová stránka ; žák ; základní škola ; střední škola ; Komenský, Jan Amos, Obecná porada o nápravě věcí lidských ; myšlenky ; odkaz

<http://katalog.npmk.cz/documents/520746>

19.

Přírodní filosofie Jana Bayera : její mosaický charakter a raně novověké inspirace = The natural philosophy of Jan Bayer / Jan Čížek -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Filosofický časopis -- ISSN 0015-1831 -- Roč. 69, č. 4 (2021), s. 711-736.

Hlavním tématem článku je rekonstrukce přírodní filozofie raně novověkého učence Jana Bayera (1630-1674) se zvláštním zřetelem k jejímu mozaickému profilu. Ještě nebyla prozkoumána její návaznost na předpokládané dva zdroje - Francise Bacona a Jana Amose Komenského. Autor prezentuje kritickou analýzu Bayerova výkladu stvoření a popisu přírody, které jsou zasazeny do dobového filozofického kontextu. I když Bayerův projekt nezávislé přírodní filozofie skončil neúspěchem, můžeme jej hodnotit jako cenný pokus o syntézu baconovských a komeniánských motivů odrážející i širší dobové intelektuální souvislosti.

filozofie ; dějiny filozofie ; dějiny novověku ; příroda ; analýza vědecké literatury ; historické hledisko ; Bayer, Ján, ; Bacon, Francis, ; Komenský, Jan Amos, ; přírodní filozofie ; filozofické směry ; filozofové ; 17. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/525089>

20.

Tři knižní novinky v roce 350. výročí úmrtí Komenského / [Three new books on the 350th anniversary of the death of Comenius] / Jan Kumpera – cze

In: Studia Comeniana et historica : časopis Muzea J.A. Komenského pro komeniologii, historii 16., 17. a 18. století a regionální dějepis moravsko-slovenského pomezí -- ISSN 0323-2220 -- Roč. 50, č. 103-104 (2020), s. 155-160.

Recenze na: Comenius - meisterhaft ins Bild gesetzt ; Komenský ve sběratelství ; Dějiny národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského Blanka Jeřábková, Helena

Kovářová, Markéta Pánková -- Přerov: Muzeum Komenského, 2020 ; Praha: Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského, 2020 -- 180 s ; 136 s. ; 196 s

Autor představuje tři publikace vztahující se k 350. výročí úmrtí J. A. Komenského. První dvě recenzované novinky mají komeniologický charakter a obě se zaměřují na reflexi "Učitele národů" ve výtvarném umění. Publikace "Comenius - Meisterhaft ins Bild gesetzt" shrnuje a detailně popisuje všechny známé i údajné portréty Komenského až do počátku 20. století. Publikace Komenský ve sběratelství obsahuje dosud nepublikovaný přehled tištěných předmětů Muzea Komenského v Přerově. Je pomůckou pro širokou sběratelskou obec filatelistů a filumenistů. Druhá část katalogu se věnuje filokartii, sbírce pohlednic zobrazujících Komenského historické portréty, sochy i památníky. Poslední z posuzovaných knih je publikace představující obsáhlé Dějiny Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského autorky Markéty Pánkové, ředitelky muzea.

dílo ; literární věda ; literární žánr ; publikace ; kniha ; sběratelství ; muzeum ; muzeopedagogika ; knihovna ; pedagogická knihovna ; recenze ; Komenský, Jan Amos, ; Muzeum Komenského (Přerov, Česko) ; Národní pedagogické muzeum a knihovna J.A. Komenského (Praha, Česko) ; portrétní malířství ; portréty

<http://katalog.npmk.cz/documents/526090>

21.

Výuka počátečního čtení a psaní v Komenského díle / [The teaching of elementary reading and writing in Comenius' work] / Oto Dymokurský -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Studia Comeniana et historica : časopis Muzea J.A. Komenského pro komeniologii, historii 16., 17. a 18. století a regionální dějepis moravsko-slovenského pomezí -- ISSN 0323-2220 -- Roč. 50, č. 103-104 (2020), s. 107-132.

Článek se zaměřuje na syntézu myšlenek Jana Amose Komenského týkajících se výuky počátečního čtení a psaní v posledním roce školy mateřské a v prvním roce školy obecné, které nashromáždil ve svých dílech Didactica magna, Pampaedia, Schola ludus a Orbis pictus. Jsou představeny didaktické zásady, prostor věnuje i knihám a vzdělávacím pomůckám, které Komenský pro výuku doporučuje. Dále je popsána příprava na čtení a psaní v mateřské škole a postup výuky počátečního čtení a psaní v prvním ročníku školy obecné (základní). Komenský se nikdy nedostal k tomu, aby své myšlenky o výuce spojil do uceleného díla. K tomuto cíli měl nejbližší v díle Artificii legendi et scribendi tirocinium, které však nakonec nepublikoval.

počáteční vyučování ; počáteční čtení ; počáteční psaní ; výuka ; vyučovací metoda ; didaktická učební pomůcka ; didaktika ; teorie učení ; vývoj dítěte ; mateřská škola ; preprimární vzdělávání ; obecná škola ; komeniologie ; historické hledisko ; Komenský, Jan Amos, ; Didactica magna universale omnes omnia docendi artificium exhibens

De rerum humanarum emendatione consultatio catholica ad genus humanum, ante alios vero ad eruditos, religiosos, potentes Europae

Schola ludus seu encyclopaedia viva

Orbis sensualium pictus

Artificii legendi et scribendi tirocinium

<http://katalog.npmk.cz/documents/526086>

22.

Zpráva o činnosti Muzea Jana Amose Komenského v Uherském Brodě za rok 2019 / [Report on the activities of Comenius Museum in Uherský Brod in the year 2019] / Miroslav Vaškových – cze

In: Studia Comeniana et historica : časopis Muzea J.A. Komenského pro komeniologii, historii 16., 17. a 18. století a regionální dějepis moravsko-slovenského pomezí -- ISSN 0323-2220 -- Roč. 50, č. 103-104 (2020), s. 192-213.

Článek informuje o činnosti Muzea J. A. Komenského v Uherském Brodě. Činnost muzea se v roce 2019 odvíjela od dlouhodobých plánů, ale muzejní pracovníci reagovali i na aktuální situaci, jak v oblasti nákupu sbírek, tak i v jiných aktivitách. Text obsahuje informaci o hospodaření muzea, zajištění péče o nizozemské muzeum v Naardenu, investičních akcích, opravách a nákupech a hlavní pozornost je věnována výstavám, kulturním akcím, ediční, publikační a přednáškové činnosti, práci s návštěvníky a muzejní edukaci. Zvláštní důraz kladou pracovníci muzea na prezentaci J. A. Komenského doma i v zahraničí.

muzeum ; muzeopedagogika ; ekonomické podmínky ; investice ; financování ; rozpočet ; kulturní dědictví ; výstava ; aktivita ; činnost ; zpráva o činnosti ; publikační činnost ; komeniologie ; kontrola rozpočtu ; Muzeum Jana Amose Komenského (Uherský Brod, Česko) ; Uherský Brod (Česko) ; 2019

<http://katalog.npmk.cz/documents/526092>